

**Pani
Beata Szczepankowska
Prezes Zarządu Spółki
Uzdrowisko Szczawno-Jedlina S.A.
w Szczawnie Zdroju**

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu przeprowadziła kontrolę w Uzdrowisku Szczawno-Jedlina Spółka Akcyjna w Szczawnie Zdroju² w zakresie kosztów pozaprodukcyjnych poniesionych w latach 2009-2011 (do 30 czerwca).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 9 lutego 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Zarządowi Spółki niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych uchybień, realizację zadań w zakresie spraw objętych kontrolą.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące oceny cząstkowe i ustalenia kontroli:

1. We wszystkich latach badanego okresu Spółka odnotowała dodatni wynik finansowy. Zysk netto w 2010 r. w kwocie 1.595 tys. zł był wyższy ponad 13-krotnie od 2009 r. i ponad 8-krotnie od 2011 r. (I półrocze). Uzyskano go jednak nie z działalności podstawowej³, tj. realizacji kontraktów z Narodowym Funduszem Zdrowia i Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, której przychody wykazywały tendencję malejącą⁴ ale w głównej mierze z działalności operacyjnej m.in. poprzez sprzedaż majątku. Osiągnięte zyski z działalności operacyjnej wyniosły bowiem: 322 tys. zł w 2009 r., 2.085 tys. zł w 2010 r. i 285 tys. zł w I półroczu 2011 r. Znamionym przy tym jest fakt, że Spółka nie opracowała dotychczas planu restrukturyzacji posiadanego majątku, a zwłaszcza zwróżywszy na fakt, iż wykorzystanie posiadanej bazy hotelowej Uzdrowiska nie przekroczyło w żadnym roku badanego okresu 90% (83% w 2009 r., 75% w 2010 r. i 86% w I półroczu 2011 r.).

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Zwanym dalej „Spółką” lub „Uzdrowiskiem”

³ W 2009 r. strata na sprzedaży wyniosła 524 tys. zł, a 2010 r. i 2011 (I półrocze) uzyskano zysk w kwotach odpowiednio 11 tys. zł i 287 tys. zł.

⁴ W 2010 r. były niższe o 2.569 tys. zł (tj. o 8,0%) od 2009 r., a wykonanie 2011 r. (I półrocze) stanowiło 48,6% w stosunku do 2010 r.

Zdaniem NIK miało to niewątpliwie wpłynąć na obniżenie rentowności usług poprzez ponoszenie kosztów na utrzymanie zbędnego bądź nie w pełni wykorzystywanego majątku. Jak wykazała kontrola wartość księgowa brutto (wg stanu na dzień 31 grudnia 2011 r.) 8 obiektów majątkowych możliwych do zbycia wyniosła ogółem 4.021 tys. zł, natomiast wartość bilansowa netto wyniosła 1.252 tys. zł, co stanowiło 4,4% wartości majątku Spółki.

Wskaźniki rentowności majątku, kapitałów własnych oraz płynności odzwierciedlały niestabilną sytuację finansową Spółki, związaną z daniem NIK, m.in. z ponoszeniem kosztów na utrzymanie zbędnego, niewykorzystywanego majątku, a mianowicie:

- wskaźnik rentowności majątku ROA kształtował się na poziomie 0,4% w 2009 r., 4,7% w 2010 r. i 1,4% w 2011 r. (I półrocze). Pomimo odnotowanego wzrostu jego stosunkowo niska wartość świadczy o małoefektywnym gospodarowaniu majątkiem znajdującym się w dyspozycji Spółki,
- rentowność kapitału własnego ROE wyniosła 0,8% w 2009 r., 9,1% w 2010 r. i 1,2% w 2011 r. (I półrocze). Pomimo odnotowanego wzrostu jego wysokość świadczy o gorszej efektywności kapitałów stałych w procesie gospodarowania oraz mniejszej stopie zysku jaką przynosi zaangażowanie kapitałów w Spółce.
- wskaźniki płynności I, II i III stopnia były niższe od pożądanych i wskazują, że Spółka nie posiada możliwości pokrycia zobowiązań krótkoterminowych aktywami, jak również na zagrożenie zdolności do regulowania przez Spółkę swoich bieżących zobowiązań.

W latach 2009-2010 (I półrocze) koszty pozaprodukcyjne wykazywały tendencję malejącą i wyniosły odpowiednio 4.312 tys. zł w 2009 r., 3.697 tys. zł w 2010 r. i 1.500 tys. zł w 2011 r. (I półrocze). Podobną tendencję wykazywał wskaźnik udziału tych kosztów w kosztach ogółem, bo odpowiednio 12,9%, 12,3% i 10,7%. Najwyższą pozycję w kosztach pozaprodukcyjnych stanowiły koszty wynagrodzeń wraz z pochodnymi. W 2009 r. stanowiły one 52,8%, w 2010 r. – 65,9% i w 2011 r. (I półrocze) – 67,6%.

Spółka dokonywała wypłat z zysku na rzecz Skarbu Państwa. Kwoty wypłaconych dywidend w kolejnych latach wyniosły odpowiednio 63 tys. zł w 2009 r. i 926 tys. zł w 2010 r.

2. W okresie objętym kontrolą w Spółce działały 4 organizacje związkowe, na których utrzymanie⁵ poniesiono koszty w wysokości odpowiednio 20 tys. zł w 2009 r., 23 tys. zł w 2010 r. i 15 tys. zł w 2011 r. (I półrocze). Ww. związki zawodowe zrzeszały ogółem 137 pracowników według stanu na koniec 2009 r., 142 na koniec 2010 r. oraz 173 – na koniec I półrocza 2011 r., co stanowiło odpowiednio 34%, 42% i 54% ogółu osób zatrudnionych w Spółce. Organizacje te nie tworzyły zrzeszeń (federacji). Kontrola wykazała, że Uzdrowisko było informowane przez organizacje związkowe o łącznej liczbie ich członków, zgodnie z art. 25¹ ust. 2 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych⁶. Trzy spośród czterech działających w Spółce organizacji związkowych wystąpiło z wnioskami o udzielenie zwolnień od pracy pracownikom pełniącym z wyboru funkcje w tych organizacjach. Wnioski te wyczerpywały wymogi § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 czerwca 1996 r. w sprawie trybu udzielania urlopu bezpłatnego i zwolnień od pracy pracownikom pełniącym z wyboru funkcje w związkach zawodowych oraz zakresu uprawnień przysługujących pracownikom w czasie

⁵ Wynagrodzenie wraz z pochodnymi oddelegowanego pracownika oraz koszty delegacji służbowych – 800 zł rocznie dla każdej organizacji związkowej.

⁶ Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 854 ze zm.

urlopu bezpłatnego i zwolnień od pracy⁷. Zgodnie z postanowieniami art. 31 ustawy o związkach zawodowych określono liczbę pracowników zwolnionych z obowiązków świadczenia pracy na czas kadencji w zarządzie poszczególnych związków oraz wysokość wypłacanych im wynagrodzeń. Na koniec I półrocza 2011 r. ze zwolnień takich korzystało 3 pracowników w wymiarze łącznym 0,93 etatu⁸, a wysokość ich średniego miesięcznego wynagrodzenia (przeliczonego na cały etat) do wynagrodzenia w Spółce (bez wynagrodzenia członków Zarządu Spółki) stanowiła 106,3%⁹.

Spółka uregulowała zasady udostępnienia organizacjom związkowym pomieszczeń i sprzętu w jednobrzmiących umowach z dnia 20 lipca 2007 r. oraz 30 stycznia 2012 r. traktując jednakowo wszystkie działające w niej organizacje związkowe, wyczerpując tym samym zapis art. 1 ust. 3 ustawy o związkach zawodowych. Kontrola nie wykazała odstępstw od przyjętych zasad.

3. Spółka nie finansowała w latach 2009-2011 (I półrocze) organizacji społecznych, fundacji ani działalności sportowej, charytatywnej i kulturalnej (w tym sponsoringu) oraz nie udzielała darowizn, w związku z czym Zarząd Spółki nie opracował zasad finansowania tej działalności i nie wyznaczał komórek organizacyjnych, które zajmowałyby się ww. problematyką. Zaznaczyć przy tym należy, iż Zarząd Spółki poinformował Ministra Skarbu, że nie prowadzi i nie planuje prowadzić działań sponsoringowych, w związku z czym odstępuje od opracowania „zasad sponsoringu” w Spółce.

4. Koszty pozaprodukcyjne poniesione przez Spółkę, dotyczące zlecenia ekspertyz i badań wyniosły odpowiednio: 78 tys. zł w 2009 r., 70 tys. zł w 2010 r. oraz 12 tys. zł w I półroczu 2011 r. Dotyczyły one w całości badań i ekspertyz niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania Uzdrowiska bądź wymaganych obowiązującymi przepisami prawa. Związane były m.in. z ekspertyzami badania źródeł wód, wycenami majątku, audytem ISO, badaniem sprawozdań finansowych i zgodnie z obowiązującym zakładowym planem kont, zostały zaksięgowane na koncie analitycznym 429-00023-99 (Pozostałe usługi ekspertyzy, informacje badania).

5. NIK nie wnosi również uwag do poniesionych przez Spółkę kosztów związanych z organizacją szkoleń i konferencji. W badanym okresie łącznie w 47 szkoleniach, których koszt wyniósł 45 tys. zł, uczestniczyło 388 osób. W 7 zorganizowanych konferencjach o łącznym koszcie 4 tys. zł udział wzięło 12 osób. Łączny udział tych kosztów w latach 2009-2011 (I półrocze) w kosztach ogółem kształtował się na poziomie odpowiednio 0,08%, 0,05% i 0,04%. Spółka dokumentowała uczestnictwo w poszczególnych szkoleniach i konferencjach, których tematyka była zgodna z charakterem prowadzonej działalności. Z wykonawcami szkoleń Uzdrowisko nie zawierało umów o wartości przekraczającej wyrażoną w złotych równowartość 14.000 euro, wymagających stosowania ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹⁰.

⁷ Dz. U. Nr 71, poz. 336

⁸ Organizacja Związkowa NSZZ „Solidarność” – 0,33 etatu, Związek Zawodowy Uzdrowisk Polskich – 0,39 etatu oraz Związek Zawodowy Pielęgniarek – 0,21 etatu.

⁹ Przeliczone na cały etat wynagrodzenie oddelegowanego przedstawiciela NSZZ „Solidarność” wyniosło 1.939,40 zł, co stanowiło 93,5% średniego miesięcznego wynagrodzenia w Spółce (bez wynagrodzenia członków Zarządu). Wynagrodzenie oddelegowanego przedstawiciela Związku Zawodowego Uzdrowisk Polskich wyniosło 2.102,56 zł, tj. 101,4% a przedstawiciela Związku Zawodowego Pielęgniarek – 2.571,42 zł, tj. 124,0%.

¹⁰ Dz. U. z 2010 r. nr 113, poz. 759 ze zm.

6. NIK pozytywnie ocenia prowadzenie ewidencji księgowej kosztów w Uzdrowisku. W wyniku badania bezpośredniego wylosowanych 123 dokumentów źródłowych¹¹, ustalono że operacje gospodarcze dotyczące kosztów były ewidencjonowane w Spółce prawidłowo, zgodnie z zasadami ewidencji księgowej kosztów zawartymi w dokumentacji opisującej przyjęte zasady (politykę rachunkowości) przez Spółkę, tj. na kontach właściwych dla poszczególnych rodzajów kosztów, zgodnie z ich treścią ekonomiczną. Spośród zbadanej próby 123 dokumentów finansowo-księgowych, całość poniesionych przez Spółkę kosztów została włączona do kosztów uzyskania przychodu dla celów podatkowych, zgodnie z art. 15 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych¹².

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o ***opracowanie i wdrożenie planu restrukturyzacji majątku Uzdrowiska Szczawno-Jedlina S.A., celem określenia majątku zbędnego dla prawidłowego i efektywnego funkcjonowania Spółki oraz terminów jego zbycia.***

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Zarząd Spółki, w terminie 21 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Zarządowi Spółki prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK o sposobie ich rozpatrzenia.

¹¹ Na kwotę 322.973,17 zł tj. 1,07 % całości poniesionych kosztów przez Spółkę w 2010 r.

¹² j.t. Dz. U. z 2000 r., Nr 54 poz. 654 ze zm.